

”Folk kommer inte att kämpa för den här regimen”

(Intervju med Boris Kagarlitskij)

[Ur [Links International Journal of Socialist Renewal](#), 2 augusti 2022. Översättning från engelska, Göran Källqvist.]

(Boris Kagarlitskij är en Moskvabaserad sociolog och redaktör för den socialistiska webbplatsen [Rabkor](#) (Arbetarkorrespondent), och hans skrifter publiceras regelbundet på engelska på [Russian Dissent](#).

I denna intervju med Federico Fuentes ger Kagarlitskij insikter i de inhemska faktorerna bakom den ryska regimen beslut att invadera Ukraina, varför president Vladimir Putin eftersträvar ett ”evigt krig”, den avgörande roll som vänstern spelar för att organisera motståndet mot kriget, och framtidsutsikterna för en samhällsomvälvning i Ryssland. - Links' redaktionella kommentar.)

Diskussioner i väst om Putins invasion i Ukraina har till stor del handlat om NATO:s utvidgning, Kremls imperialistiska ambitioner eller Putins psykiska hälsa. Men du hävdar att inget av detta var den viktigaste drivkraften bakom invasionen. Varför?

När en väldig händelse äger rum, som kriget mot Ukraina, spelar i allmänhet flera olika faktorer roll. Men man måste sätta in dessa faktorer i sitt sammanhang, de verkliga politiska och sociala processerna. I den meningen finns alla dessa faktorer, och även den långdragna konflikten mellan Ryssland och Ukraina, liksom konflikter i Ukraina och mellan de ukrainska eliterna. Men dessa faktorer förklarar inte särskilt mycket, de är väldigt ytliga.

Låt oss börja med NATO. NATO:s utvidgning är definitivt verklig. NATO utvidgades inte bara till tidigare östblocksländer som Polen och Ungern, utan också till Sovjetunionens tidigare territorier, som Litauen, Lettland och Estland. I den meningen kan inte NATO utvidgas närmare Ryssland, eftersom dess gräns redan ligger mindre än 20 mil från St Petersburg. Vi ska heller inte glömma att Ryssland under Putinregimens tidiga år hade mycket goda förbindelser med NATO. Putin medgav själv att han ville att Ryssland skulle gå med i NATO. Det var väst som vägrade ett ryskt medlemskap när relationerna började försämrats – just på grund av konflikten i och kring Ukraina.

Ändå var det alltid uppenbart att NATO inte skulle acceptera Ukraina som fullvärdig medlem, eftersom det skulle innebära stora problem för NATO. På många sätt skapade Ukrainas ambitioner att ansluta sig till NATO mer problem för NATO än för Ryssland, eftersom det innebar att Ukraina ville att NATO skulle lägga ut massor av pengar på Ukrainas militär. Ironin är att Putins angrepp på Ukraina inte bara ledde till att Sverige och Finland ansluter sig, utan att det också har möjliggjort ett ukrainskt medlemskap. Fram till 24 februari var Ukrainas chanser att bli en fullvärdig medlem avlägsna. Nu har situationen förändrats och perspektivet att Ukraina faktiskt blir ett NATO-land är inte bara mycket verkligt, utan håller redan på att bli verklighet. Så om vi vill se kriget som en konflikt mellan Ryssland och NATO, så är det uppenbart att Putins politik har varit kontraproduktiv och uppnått raka motsatsen till hur det framställdes som en ursäkt för kriget.

Vad gäller Ryssland, eller snarare Putins imperialistiska ambitioner, så fanns de också: det räcker att titta på eller lyssna till den ryska propagandan för att se hur den går över alla gränser i fråga om chauvinism och rasism. Den ryska propagandan säger hela tiden att Ukraina inte borde existera, att det ukrainska territoriet i själva verket är ett ryskt territorium som har erövrats av ukrainare. Den säger att Ryssland ska befria dessa territorier från den befolkning som bor där, att de inte är rätt befolkning för det territoriet. Alla möjliga rasistiska, fascistiska uttalanden görs på statliga kanaler. Det är en helt otrolig flod av aggressioner, främlingsfientlighet och hat.

Vi skulle också kunna säga att den interna konflikten i Ukraina i viss mån är orsak till kriget. Men den konflikten har existerat i 8 år, med mycket små förändringar. Frusna konflikter kan leva kvar, ibland i hundratals år, utan att leda till krig. Och när de verkligen leder till krig, så återfinns de verkliga orsakerna till krigen inte i konfliktens ursprung utan i det sammanhang som de konkreta situationerna uppstår. Ta till exempel konflikten mellan Storbritannien och Argentina om Malvinerna/Falklandsöarna som fortsatte i århundraden. Förklaringen till att ett krig bröt ut 1981 går inte att hitta i konfliktens ursprung, utan istället i den argentinska militärjuntans interna kris, och i viss mån Margaret Thatchers behov av någon sorts framgångshistoria för att hjälpa till att vända på opinionssiffrorna. Så det var precis rätt tidpunkt för ett krig att bryta ut: båda sidor behövde kriget av sina egna inhemska orsaker.

Så den verkliga frågan är varför detta krig bröt ut nu, trots att problemen i Ukraina och mellan Ryssland och Ukraina har funnits i årtal. Bara en vecka innan kriget var även de mest förnuftiga ryska politiska kommentatorer ytterst skeptiska mot att ett krig skulle bryta ut, för alla visste att Ryssland absolut inte var redo för krig. Det för oss till frågan, inte om Putins psykiska hälsa utan om hans förmåga att ta rationella beslut. Alla visste att kriget inte skulle utvecklas på det sätt som det var planerat att göra, eller som det tillkännagavs av Putins grupp. Ändå gick de ut i krig. Det visar att dessa personer inte var förmögna att värdera ens de mest grundläggande sakerna. Jag är inte någon militäranalytiker, men till och med jag kunde förutsäga att Ryssland inte hade någon chans att inta Kiev och nå en fullständig seger. Man måste vara helt inkompetent eller helt frikopplad från verkligheten för att tro något annat. Ändå sa regeringens propaganda raka motsatsen. Tja, nu är det ganska uppenbart vem som hade rätt. I den meningen spelade Putins psykiska hälsa och hur besluten tas i Kreml en roll.

Så vad skulle du säga att de verkliga skälen till kriget var?

Jag tror att det fanns två viktiga skäl.

Det första är i grund och botten globalt och långsiktigt. Det var den stora recessionen 2007-2008, som förändrade den globala ekonomin och Rysslands plats i den. Recessionen avslöjade den ryska ekonomins oerhörda svaghet. Men samtidigt gagnades de ryska oligarkerna av den. När recessionen bröt ut krympte den ryska ekonomin mycket snabbare än någon större ekonomi i världen. Sedan återhämtade den sig snabbare än någon ekonomi i världen. Varför? På grund av att Rysslands ekonomi var beroende av råvaror, och i synnerhet olja. För att hantera den stora recessionen började USA:s centralbank trycka pengar, vara en stor del hamnade på finansmarknaden, och i slutändan som spekulativa investeringar. Olja är en perfekt vara för spekulation, eftersom den är så hårt knuten till finansmarknaderna. Men på samma gång är den en del av den verkliga ekonomin. Så den amerikanska centralbankens politik ledde till en enorm prisökning på olja, som i sin tur skapade en situation där Ryssland, trots att dess ekonomi fortsatte att förfalla, överöstes med petrodollar, och allt större inkomster hamnade i oligarkernas och statens fickor. Vid ett tillfälle kommenterade en rysk ekonom att den ryska regeringens bästa vän var den amerikanska centralbanken. Den ryska regeringen var direkt beroende av pengar som trycktes av den amerikanska centralbanken: ju mer pengar centralbanken tryckte desto mer pengar fick den ryska eliten. De behövde inte göra någonting annat än vänta på att centralbanken tryckte mer dollar. Det var hela deras strategi. Men så fort den amerikanska centralbanken började trycka mindre pengar, eller åtminstone började använda pengarna på ett annat sätt, vilket hände under Covid-pandemin, då blev det problem för det ryska kapitalet.

Allt detta ledde till en enorm ökning av korruptionen. Ryssland har alltid varit mycket korrumpert, men nu nådde korruptionen nya höjder. De ryska eliterna stod inför en otrolig överackumulationskris, väldigt lik det som Rosa Luxemburg beskrev i sin bok.¹ En lösning var att kanalisera dessa extra pengar till utbyggnad av militären och producera en massa militär utrustning. Men om man vill fortsätta investera mer pengar i denna sektor måste man på något sätt använda utrustningen.

Men det är bara en sida av historien, ty på samma gång försämrades den inhemska situationen drastiskt. Medan alla dessa pengar hamnade i händerna på eliten och en liten del av medelklassen, fortsatte nedskärningarna av utgifter till sjukvård, samhällsservice, sociala bistånd – sektorer som redan var oerhört underfinansierade – för att eliterna skulle kunna ackumulera ännu mer kapital. Ett exempel på detta var pensionsreformen 2018 som mötte ett hårt motstånd.

Tänk er hur vanliga ryska medborgare kände sig. De visste att enorma mängder pengar strömmade till oligarkin, den statliga byråkratin, toppadministratörer och Putins vänner. De kunde se hur det byggdes otroliga palats – glöm Versailles i Frankrike. Alldeles nära där jag har min *datja* [sommarhus] kan man se några jättelika murar när man kör dit från Moskva. Vad finns bakom murarna? Palats. Vi vet det eftersom internet gör att man kan avslöja allt. Palatsen är mycket större än de som finns i Versailles. Och det i ett område som de rika betraktar som andra klass, det är inte ens där de rikaste ryska oligarkerna bor.

Så folk ser det och ser att den stora majoritetens materiella situation försämras dramatiskt, att realinkomsterna sjunker och priserna stiger, att de har problem att få anständiga jobb. Allt detta skapar ett oerhört missnöje. Missnöjet är väldigt ofta inte politiskt, men det skapar ett fruktansvärt dåligt humör. Så dåligt att det till och med har blivit ett problem för den ryska regeringens krigsplaner, eftersom den inte kan mobilisera folk till armén. Folk kommer helt enkelt inte att kämpa för den här

1 Se Rosa Luxemburg, [The Accumulation of Capital](https://www.marxists.org/roslux/accu.htm), på marxists.org.

regimen. Ingen vill göra uppoffringar för den eftersom alla hatar den.

Ovanpå detta finns det faktum att de politiska institutionerna – till och med den parlamentariska låtsasdemokrati som vi hade, med val där partierna som ställde upp i allra högsta grad kontrollerades av regimen – under de senaste två åren har ödelagts genom Putingruppens försök att befästa makten. Putin blir äldre och sjukare, så problemet att överföra makten är mycket reellt, men i detta sammanhang är all sorts institutionell överföring omöjlig.

Så hur hanterar man allt detta? Tja, den bästa lösningen är att komma på någon sorts extrem och extraordinär situation. En situation som rättfärdigar ett undantagstillstånd, där de personer som tar beslut kan åsidosätta alla institutionella eller konstitutionella hinder och ta vilka beslut de vill. Och ett krig är kanske det bästa sättet att skapa en sådan situation.

Med tanke på vad du säger om Kremls uppenbara brist på strategi när de gick ut i krig, finns det någon känsla för vad Putins mål är i Ukraina, och om de är intresserade av förhandlingar med Ukraina för att uppnå dem?

Invasionen var väldigt improviserad och hade ingen långsiktig strategi bakom sig. När regimen väl misslyckades, är det uppenbart att den i efter hand började hitta på nya orsaker och mål för kriget. Vi har att göra med ett mycket ovanligt fall där ett land för ett aggressivt krig men kämpar för att definiera vilka målen är och förklara dem för allmänheten. Det beror delvis på att eliten är förvirrad, de vet inte vad de ska göra och letar desperat efter en utväg. Men för tillfället kan de inte hitta någon.

Huvudproblemet nu är inte att de är mot att förhandla, huvudproblemet är att de, oavsett vad de uppnår genom förhandlingar inte kommer att kunna sälja det till allmänheten, på grund av det enorma missnöje som finns. Det är därför det är så svårt för den ryska eliten och den ryska regeringen att nå en uppgörelse. Det handlar inte bara om att tvingas sluta ett avtal med Ukraina och väst, vilket de skulle kunna. De måste kunna sälja alla avtal de sluter till den inhemska allmänheten, vilket de inte kan. Oavsett hur det här slutar så kommer det att skapa en massiv moralisk, politisk, ideologisk kris och kanske till och med en omvälvning i landet...

Kan vi alltså utifrån det du säger dra slutsatsen att Putin föredrar att fortsätta kriget framför att förhandla? Jag frågar eftersom det inom vänstern i väst är vanligt att höra argumentet att det är NATO och Ukraina som vill dra ut på kriget och som avvisar förhandlingar. Men dina kommentarer verkar påstå motsatsen...

Absolut. Det är därför Putin i uttalanden på senare tid har visat hur angelägen han är att förlänga krisen så mycket som möjligt. Som jag har skrivit har de varit mycket tydliga om att föra ett evigt krig som fortsätter för alltid, där man aldrig når någon överenskommelse eftersom de inte vet vad man ska komma överens om.² Och som jag har sagt tidigare är det inte för att de inte kan kompromissa eller ens för att de inte vill kompromissa, det är på grund av att de inte kan sälja det till allmänheten hemma. I synnerhet som invasionen verkligen orsakade en stark känsla av chauvinism och verklig entusiasm för kriget inom en del av samhället. De lyckades samla de mest reaktionära, aggressiva, otäckaste elementen i det ryska samhället bakom kriget. Problemet är att dessa element nu har blivit farliga till och med för regimen själv, ty i samma ögonblick som regimen förhandlar och når någon sorts uppgörelse kommer den genast att själv bli måltavla för dessa reaktionära

² Se [Evigt krig: från Putin till Peter och tillbaka](#) på marxistarkiv.se.

krafter.

Det var synligt redan i april, då ett möte mellan ryska och ukrainska delegationer i Istanbul enades om någon sorts uppgörelse som innehöll en ukrainsk deklaration att de inte skulle ansluta sig till NATO. Det var något som Ryssland kunde ha använt för att rättfärdiga sin invasion och peka på det som en seger. Men trots att ukrainarna var beredda att skriva under den, så skrev inte Ryssland under. För att förstå varför behöver vi titta på vad som hände i Ryssland. Samma dag som de tillkännagav denna preliminära överenskommelse blev det ett formligt utbrott av ilska och hat i regeringsvänliga media, ett riktigt uppror av det krigsvänliga partiet, inklusive hot att mörda förhandlarna. Som svar på detta drog sig Ryssland tillbaka från överenskommelsen. Ställda inför de styrkor från helvetet som de hade släppt loss blev Putins folk rädda.

Betänk alltså att man å ena sidan har krigsfientliga stämningar som är mycket starka, även om de är hårt förtryckta. Putinadministrationen är fast mellan hammaren och städet, eftersom det finns väldigt starka krigsfientliga stämningar och en krigsvänlig, chauvinistisk, militaristisk, nationalistisk rörelse som kommer att bli mycket oppositionell i samma ögonblick som regimen når en uppgörelse.

Det värsta scenariot för Putin – och det är verkligen inte uteslutet att det skulle kunna hända vid någon tidpunkt, speciellt om Ryssland besegras militärt – är att dessa styrkor, som är väldigt olika varann och motståndare i varenda enskild fråga, plötsligt skulle kunna angripa regimen samtidigt från motsatta sidor. Det var vad som hände i Ryssland 1917. Den tsaristiska regimen föll inte bara samman på grund av de styrkor som var mot kriget, utan också på grund av ilskan bland de inom militären och regimen som inte var nöjda med hur kriget utkämpades. Dessa två krafter angrep den tsaristiska regimen samtidigt, vilket ledde till att den föll samman. Putins folk är medvetna om denna historia, men det finns inte mycket som de kan göra åt det.

Jag ska återkomma till antikrigsrörelsen i Ryssland, men skulle först vilja följa upp en punkt du tog upp om den nationalistiska yttersta högerens krafter som har släppts loss i Ryssland. Det handlar om diskussionen om fascismen i Ryssland och Ukraina. Hur karakteriserar du regeringarna i Moskva och Kiev och den roll som fascistiska eller extrema högenationalister spelar i eller utanför regeringen? Har kriget eldat på dessa strömningar eller har det öppnat utrymme för andra röster?

Båda sidor anklagar den andra sidan för att vara fascistisk, men jag tycker inte att någon av sidorna är fascistisk. Med detta sagt finns yttersta högerens ideologi, och strömningar som är typiska för högerpopulism, och till och med fascism, i båda länderna.

Vad gäller de två sidornas politiska och sociala innehåll är de inte särskilt olika. Det finns förstås skillnader. Ukraina har exempelvis en mycket svagare stat. Det skapar utrymme där den yttersta högern kan genomföra icke statligt kontrollerad förtryckarverksamhet, i vissa fall med stöd från delar av den ukrainska säkerhetstjänsten. Den ryska staten låter inte något sådant hända. Det finns ingen privat förtryckarapparat eller paramilitär eftersom den ryska staten har absolut monopol över förtrycket. I Ryssland är förtrycket centraliserat medan det i Ukraina är decentraliserat. Till skillnad från Ryssland har Ukraina samtidigt ett civilsamhälle som inte är förtryckt, just på grund av att staten är svagare. Staten har inte förtryckt civilsamhället i Ukraina på grund av att det inte har kapacitet att förtrycka som i Ryssland.

En annan skillnad är att den ukrainska oligarkin inte är enad, medan den ryska oligarkin är enad runt Putin – eller var åtminstone det fram till nyligen. Den ukrainska oligarkin blev aldrig enad eftersom den inte har så mycket olja eller andra resurser som kan säljas på den internationella marknaden för att generera enkla inkomster. Istället har de ukrainska oligarkerna systematiskt kämpat mot varandra. Det skapar en bild av Ukraina som en pluralistisk demokrati, vilket det inte är. Det är istället en svag stat med konkurrerande oligarker, något mer likt det den berömde politiska teoretikern Robert Dahl kallade en polyarki.³

Så det finns skillnader, men det ändrar inte på det faktum att den ryska och ukrainska nationalismens ideologiska innehåll är mycket lika varandra, och statens och kapitalismens sociala karaktär är mycket lika i båda länderna. Båda domineras av en oligarkisk, perifer kapitalism.

Men det är viktigt att konstatera att det finns några mycket positiva tecken på den ukrainska sidan. Låt oss vara klara över att det inte finns några sätt att få till stånd en antikrigsrörelse i Ukraina. Det är förståeligt eftersom Ukraina är det land som angrips. Det är offer för en rysk aggression. När ens städer dagligen bombas och bombarderas kan man inte protestera mot sina egna väpnade styrkor, som slår tillbaka för att skydda dig.

Men i det ukrainska samhället finns det en växande strömning mot den ukrainska nationalismen och en växande debatt om vad som ska göras om och när Ukraina vinner. Det är en mycket aktiv och ibland aggressiv diskussion där en av de mest intressanta gestalterna är Oleksij Arestovytj.⁴ Han är militär och är rådgivare åt och talesperson för Zelenskyj. Jag är osäker på hur stark hans ställning är inom administrationen, men han har blivit mycket populär, både i Ryssland och Ukraina. Arestovytj för hela tiden fram ett budskap om vilken sorts nytt Ukraina som ska uppstå ur kriget: ett Ukraina som övervinner splittringarna mellan öst och väst, mellan rysktalande och ukrainsktalande. Han talar om behovet att tillägna sig det ryska språket som den ukrainska identitetens språk, att främja rysk kultur i Ukraina, och ge hopp till de från Ryssland som vill bo och arbeta i Kiev. Han säger att det nya Ukraina måste bemästra splittringarna och integrera alla.

På grund av det angrips han systematiskt av den yttersta högern, inklusive med hot mot honom och hans familj. De ukrainska nationalisterna hatar honom men det finns inte mycket de kan göra eftersom han har blivit en populär person, inklusive inom armén. Det är viktigt att konstatera den ukrainska armén vid fronten till största delen består av rysktalande. Ovanpå det har vi Lokalförsvarsstyrkorna, frivilliga styrkor med omkring 200.000 beväpnade soldater som kämpar i östra Ukraina, och också till största delen är rysktalande. Så det verkar fullt möjligt att Ukraina kommer att genomgå en del kraftiga svängningar i riktning mot ett mer integrerat samhälle när kriget väl tar slut. Det är heller inte uteslutet att det kan stå inför någon sorts inbördeskonflikt – till och med möjligen ett inbördeskrig – men det är för tidigt att bedöma.

Låt oss nu övergå till antikrigsrörelsen i Ryssland. Hur är tillståndet för närvarande för organiseringen av motståndet mot kriget?

När kriget började förekom det till en början ganska mycket protester i Ryssland, men de slogs ner brutalt. Verkligheten är att det inte finns något sätt att protestera på gatorna, eftersom man omedelbart skulle misshandlas och sättas i fängelse. Regeringens förtryckarapparat lyckades tidigt vinna

3 Robert Dahl, *Polyarchy : participation and opposition*, New Haven, Conn. Yale University Press, 1971.

4 [Zelenskyi's spokesperson: soldier, actor, psychologist, propagandist](#), *openDemocracy*, 26 april 2022.

kampen om kontrollen över gatorna, även om det krävdes en hel del förtryck för att uppnå det. Det är viktigt att komma ihåg att det har under de senaste åren förekommit massiva protester, med hundratusentals deltagare, jämte långvariga, ihärdiga ansträngningar av förtryckarapparaten att krossa dessa rörelser. De lyckades med det, i alla fall tillfälligt.

Nu kan folk skickas i fängelse bara för att ha gjort offentliga uttalanden mot kriget. Att bara använda vissa ord kan innebära att man hamnar i fängelse. De dömdes en ledamot i Moskvas kommunfullmäktige till 7 års fängelse för att han sa något kritiskt om kriget under ett fullmäktigemöte.⁵ När jag publicerar något på ryska använder jag aldrig ordet krig, eftersom bara att använda ordet krig innebär att jag kan bötfällas eller fängslas. Så ni kan tänka er hur atmosfären är.

Men om man tittar på ryska sociala media, där man kan göra inlägg anonymt, är atmosfären mycket negativ mot kriget. Folk är väldigt kritiska och publicerar massor av mycket ilska texter mot kriget. Så antikrigsrörelsen är väldigt svag, men den har en oerhörd potential.

Vilken roll har vänstern spelat under organiseringen av motståndet mot kriget? Vad kan du säga om de ståndpunkter som Ryska federationens kommunistiska parti har intagit om kriget?

De officiella partierna i Duman stöder kriget och regimen, inklusive de två partier som låtsas vara ”vänster”: Ryska federationens kommunistiska parti (RFKP) och de så kallade socialdemokraterna i Ett rättvist Ryssland. Men om vi tittar närmare kan vi se, att när de har gräsrotsaktivister på marken, så är de personerna vanligtvis mycket mot kriget. Ganska många av dem lämnar nu de här partierna. En del har uttalat sin opposition offentligt, som Jevgenij Stupin,⁶ en mycket känd och karismatisk [RFKP-] deputerad i Moskvas stadsduma, eller Andrej Danilov,⁷ en intressant och populär intellektuell från Sacha (Jakutien). Det framträder också nya ledare, även inifrån dessa partier. Vi har till exempel Anna Otjkina,⁸ som var en av de viktigaste rösterna för vänstern i Ett rättvist Ryssland, men som har lämnat partiet och offentligt uttalat sig mot kriget. Även om partiledarna uttalar sig för kriget, så stöds de i denna mening inte av några verkliga krafter på marken. Jag kan inte säga att vänstern är ”frisk” på marken, men den är definitivt vid liv, och den är förvisso aktiv och växer.

En sak att notera är att en hel del folk från den liberala oppositionen har lämnat landet. Regeringen betecknade offentligt ett antal av dem som ”utländska agenter”. Alla vet att nästa steg efter att ha betecknats som utländsk agent är att man sätts i fängelse, vilket är orsaken till att många har lämnat. De har kallat mig utländsk agent, jag inbillar mig i avsikt att få mig att vilja lämna, men jag tänker inte lämna. En intressant bieffekt av denna politik är, att även om de flesta ledarna för den liberala oppositionen har lämnat landet – med få undantag, som Aleksej Navalnyj, som redan satt i fängelse, och Ilja Jasjin,⁹ som nyligen sattes i fängelse – är de som har stannat i Ryssland främst från vänstern. Så intressant nog är vänstern nu på väg att bli en sorts dominerande kraft i antikrigsrörelsen.

Antikrigsrörelsen är verklig, även om den har tvingats under jorden. Och den radikaliseras, eftersom folk börjar förstå att det inte bara handlar om kriget: det handlar om det politiska och sociala systemet. Ett mycket intressant tecken på detta är att delar av den liberala oppositionen, som brukade

5 [Meduza](#), 8 juli 2022.

6 [GreenLeft](#), 9 juni 2022.

7 [Batani](#), 23 mars 2022.

8 [Free Russia](#), 2 juli 2022.

9 [Meduza](#), 14 juli 2022.

vara väldigt misstänksam mot allt som var vänster, nu går åt vänster. Exempelvis förkunnade Jasjin nyligen att han hade en del meningsmotsättningar med Navalnyj eftersom han själv identifierar sig mer som en person till vänster, vilket överraskade oss eftersom vi alltid har betraktat honom som en liberal. Ett annat exempel är Julia Galjamina,¹⁰ en mycket karismatisk och viktig person inom den liberala oppositionen, som nyligen sa att hennes bästa vänner i rörelsen är kommunister. Så det sker definitivt en svängning åt vänster i rörelsen.

Slutligen vill jag återvända till västs mål för Ryssland och frågan om regimförändring. Du skrev nyligen, att även om västledare ”inte kommer att tillåta Ryssland att vinna kriget ... så önskar de inte nödvändigtvis att den ryska regimen förändras”. Det verkar gå på tvärs mot den förhärskande berättelsen i väst, och till med inom vänstern i väst, att USA:s motiv i Ukrainakriget är att försvaga Ryssland och gynna någon sorts regimförändring. Varför tror du att de inte är intresserade av att förändra den ryska regimen?

Tja, det beror på vad du menar med regimförändring. Om man med regimförändring helt enkelt menar att byta namn på presidenten, då är det precis vad väst vill. De vill definitivt att Putin ska avgå eftersom Putin gick för långt, eftersom Putin är helt otillförlitlig, eftersom Putin är skadlig, och i viss mån är tokig eller åtminstone oförutsägbar och farlig. Så de vill bli av med honom.

Men vill de att Ryssland ska bli ett demokratiskt, öppet samhälle, som styrs av personer som inte är korrumpierade och som bryr sig om landets sociala och ekonomiska utveckling? Jag betvivlar definitivt det. De vill ha putinism utan Putin. De kanske också vill ha några mindre kosmetiska förändringar, som att placera en del liberala ekonomer i regeringen, även om det måste sägas att regeringen redan domineras av nyliberala ekonomer. Alla dessa ekonomer, i och utanför regeringen, delar samma åsikter och förhållningssätt till ekonomin. De delar alla samma tanke om att Ryssland ska integreras i den globala ekonomin som försäljare av råvaror och energi, och därmed bli alltmer beroende av marknaderna i väst.

Väst vill definitivt att Putin ska avgå och de ryska eliterna vill precis samma sak – det är en total samsyn om det. Det är bara ett litet problem: Putin kommer inte att avgå. Om och när han slutligen verkligen avgår – oavsett vilken form det kan ta – så kommer det dessutom inte att vara slutet på historien, som eliterna i väst och Ryssland hoppas. Istället kommer det att bli början på en mycket djupare kris. Då talar jag inte om att Ryssland faller sönder, jag talar om samhälllig och politisk kamp om makt och inflytande i Ryssland.

Verkliga förändringar innebär att omvandla Ryssland till ett demokratiskt samhälle som domineras av inhemska intressen och inte av de utländska marknadernas, det utländska kapitalets och de ryska utlandsinvesteringars intressen, vilket är en viktig fråga för de ryska eliterna när det kommer till beslutsfattande. Det ryska samhället vill ha en annan sorts ekonomisk utveckling och folk förstår att det är nödvändigt. Det går helt mot det perspektiv som eliterna i Ryssland och i väst föreställer sig.

I viss mening har vi en situation som är mycket lik den Ryssland stod inför 1916-1917, när det var uppenbart att britterna och tyskarna hade fått nog av tsaren. Det skapade en väldigt märklig situation, eftersom tyskarna och britterna var i krig med varandra, men var överens om att Nikolaus II måste försvinna. Tyskarna ville det eftersom de förväntade sig att Ryssland då skulle förhandla och dra sig ur kriget. Engelsmännen förväntade sig att en ny regim skulle fortsätta kriget på ett effek-

¹⁰ [Meduza](#), 27 juli 2022.

tivare sätt. Om ni minns så avgick Nikolaus II och sedan började en revolution – vilket varken tyskarna eller britterna tänkte sig i sina planer.

Jag tror att situationen idag är väldigt lik detta: de vill att Putin ska avgå men de vill att regimen i stort sett ska vara intakt, även om den kanske blir lite mindre auktoritär, tillbaka till den nivå som fanns före 2020. I grund och botten en ”återgång till det normala” utan Putin och utan en del av det mest extrema förtrycket och militariseringen. Men det kommer inte att gå till så. Regimen kommer förr eller senare att falla samman – och troligen förr än senare. Mycket beror på den ukrainska offensiven – om den inträffar, när den inträffar och hur den inträffar. Det kan leda till en politisk övergång i Ryssland. Jag kan inte säga att det säkert kommer att hända, men det kan göra det, om den ukrainska offensiven lyckas.

Men det viktiga är att det inte går att återvända till det tidigare status quo. Ukraina kommer att genomgå enorma förändringar. Och Ryssland kommer att genomgå ännu mer djupgående förändringar. Som en belarusisk kamrat nyligen sa till mig, så har vi – alltså ryssar, belarusier, alla vi tidigare undersåtar i det tidigare Sovjetunionen och det ryska imperiet – en god tradition: varje gång vi förlorar ett krig så startar vi antingen radikala reformer eller revolutioner.